

BIL**ŁĘDZINY TERAZ**miasto
Łędziny

ISSN / 1732 - 6818

**25 LAT
UZYSKANEJ
SAMORZĄDNOŚCI****SZANOWNI PAŃSTWO**

W tym roku obchodzimy srebrny jubileusz samorządności naszego miasta. To piękna rocznica. Mamy za sobą ćwierć wieku samodzielnego podejmowania decyzji i brania odpowiedzialności za losy naszego miasta. Takie jubileusze są często okazją do podsumowań i zastanawiania się nad tym jak wyglądałby nasz świat, gdyby pewne decyzje nie zostały podjęte, albo gdyby podjąć inne.

Patrząc na historię naszego miasta można z całą odpowiedzialnością powiedzieć, że ojcowie odrodzonej samorządności 25 lat temu podjęli słuszną decyzję, dążąc do tego aby Łędziny stały się miastem. W ciągu tego ćwierćwiecza mieszkańcy siedmiokrotnie wybierali swoich reprezentantów do Rady Miasta i Burmistrza, powierzając im trudną i odpowiedzialną rolę kształtowania rozwoju miasta. I to właśnie możliwość tej społecznej weryfikacji stanowi podstawę samorządności, bo samorządność, to wzięcie odpowiedzialności za losy swojej „małej ojczyzny” we własne ręce.

Na początku naszej drogi do samorządności mieszkańcy miasta wybrali liderów, którym powierzyli zbudowanie podwalin miasta i wybrali ludzi, o których śmiało możemy powiedzieć „Ojcowie samorządności”. To ci ojcowie zbudowali od podstaw urząd jako instytucję. Stworzyli procedury, dobrali współpracowników, znaleźli i zagospodarowali siedzibę, po to by w następnych latach rozwijać miasto. Później również to mieszkańcy wybierali

OJCOWIE SAMORZĄDNOŚCI

JÓZEF BIAŁOŻYT, JAN BOGACKI, EDMUND BRYJOK, ALEKSANDER DOLINA, JANUSZ DŁUGAJCZYK, TEOFIL GRABOWSKI, JAN GRUCA, HUBERT JAGODA, HENRYK KULSKI, MARIA PAWLIK, JAN RASZKA, STANISŁAWA SIWEK, BOGUSŁAWA SZANKIN, WŁADYSŁAW TRZCIŃSKI, EUDENIUSZ ZBOROWSKI, HENRYK ŻOLNA.

ludzi, którym ufali. Jestem przekonana, że każdy kolejny burmistrz i każdy wybrany radny kierował się najlepiej pojętym interesem społecznym. Wspólnie burmistrz i Rada Miasta podejmowali decyzje na miarę możliwości jakie mieli.

Te 25 lat wzrastania w samorządności zmieniło nasze społeczeństwo i pozwoliło mu rozwinąć obszar działalności obywatelskiej, dlatego dzisiaj chcę docenić obywateli, którzy sporą część swojej aktywności poświęcili animowaniu rozwoju społecznego. Chcę im podziękować za ich pasję i czas, który podarowali naszemu miastu i jego mieszkańcom, czyniąc go bogatszym i atrakcyjniejszym.

Chcę także docenić organizacje społeczne działające na terenie naszego miasta, które swoją działalnością wspomagają rozwój naszych mieszkańców w wielu obszarach i są solidną podstawą do budowania społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego teraz z tego miejsca dziękuję wszystkim, którzy działają w łędzinских stowarzyszeniach, zespołach, kołach zainteresowań, klubach sportowych i instytucjach kulturalnych za ich pasję, kreatywność i nieustanne ulepszanie naszej rzeczywistości. Dziękuję Wam za to, że nadajecie samorządności nowego wymiaru.

foto: J. Filipiak

SZANOWNI PAŃSTWO

To, że dziś cieszymy się z owoców drzewa, że możemy chronić się w jego cieniu, to dzięki temu, że ktoś kiedyś to drzewo posadził. Ta parafraza słów Warrena Buffeta amerykańskiego biznesmena i filantropa, najlepiej oddaje charakter dzisiejszego święta. Ćwierć wieku temu

powstało miasto Łędziny. Pamiętamy o tych, którzy się do tego przyczynili. Cieszymy się z możliwości jakie daje samorządność. Jako samorządowcy zdajemy sobie sprawę z odpowiedzialności jaka na nas ciąży. Pragnę zapewnić, że robimy wszystko, aby nasze miasto wzrastało dla pomyślności mieszkańców.

2-3

PANORAMA SAMORZĄDOWCÓW 25 LECIA. CZYM ZAPISALI SIĘ W NASZEJ PAMIĘCI KOLEJNI BURMISTRZOWIE?

5

Z OKAZJI 25 LECIA UZYSKANEJ SAMORZĄDNOŚCI PANI BURMISTRZ KRYSZYNA WRÓBEL PRZYZNAŁA NAGRODY ZA ZASŁUGI NA RZECZ ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ. SPRAWDŹ, KTO ZOSTAŁ WYRÓŻNIONY?

6-7

OD 21 MARCA DO 1 KWIECZNIA NASI GIMNAZJALIŚCI PRZESZLI PRAKTYCZNĄ LEKCJĘ DEMOKRACJI. Z OKAZJI 25 LECIA UZYSKANEJ SAMORZĄDNOŚCI MŁODZIEŻ UCZESTNICZYŁA W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH. WYBRANO MŁODZIEŻOWĄ RADĘ MIASTA I MŁODZIEŻOWEGO BURMISTRZA. O CZYM ZDECYDOWALI GIMNAZJALNI SAMORZĄDOWCY?

8-11

PANORAMA NAGRODZONYCH ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH CZYLI CO WARTO ROBIĆ W ŁĘDZINACH? CZYM ZAJMUJĄ SIĘ NASI SĄSIEDZI? CZY JEST TAM MIEJSCE DLA MNIE?

BURMISTRZOWIE MIASTA

WŁADYSŁAW TRZCIŃSKI
BURMISTRZ MIASTA ŁĘDZINY
W I I IV KADENCJI
(1991-1994) I (2002-2006)

Władysław Trzcński był dwukrotnie burmistrzem naszego miasta: w I i IV kadencji. Za pierwszym razem z wyboru mieszkańców został radnym a radni powierzyli mu stanowisko burmistrza. Za drugim razem, kiedy zmieniły się przepisy został wybrany w wyborach bezpośrednich, przez mieszkańców.

Nie sposób porównać obu kadencji. Pierwsza to pionierskie czasy, kształtowania się odrodzonej samorządności Łędzin i Hołdunowa, tworzenie od podstaw tkanki miejskiej Łędzin. Wtedy wszystko wymagało albo budowy albo naprawy, wszystko cieszyło a samorządowcom towarzyszyły ogromne wsparcie i sympatia mieszkańców. Wtedy to z dawnego domu

kultury powstał ratusz i wiele innych obiektów i instytucji miejskich.

Sukcesy gminy Łędziny osiągnęte prawie w każdej sferze życia miejskiego były pokłosiem transformacji ustrojowej, odzyskania samodzielności administracyjnej i terytorialnej oraz zbiegu wielu pozytywnych okoliczności, na przykład takich jak duża życzliwość i realna pomoc kierownictwa KWK „Ziemowit”, dyrektorów Franciszka Wali, Mirosława Drzyzgi i Jerzego Ficka. Do sukcesu pierwszej kadencji w niemałym stopniu przyczyniła się łędzińska kopalnia, która w tamtym czasie była największym płatnikiem podatku do kasy gminnej.

Drużyna kadencji burmistrza Trzcńskiego przypadła na lata 2002-2006. Był to po ośmioletniej przerwie, czas naznaczony złym stanem finansów publicznych. Nowy burmistrz, urządowanie rozpoczął od wprowadzenia dyscypliny budżetowej w mieście i portfelach ówczesnych członków władz miejskich, którzy aż do kwietnia 2003 pracowali bez wynagrodzenia.

Trudności finansowe nie zatrzymały jednak rozwoju Łędzin. Przeciwnie, miasto przystąpiło do zdecydowanych działań inwestycyjnych. Z efektów wielu decyzji podjętych w tamtym czasie, korzystamy do dziś. Kilka jak chociażby „Projekt uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej” czy „Program likwidacji niskiej emisji” zyskało uznanie władz Unii Europejskiej, która zadeklarowała wielomilionowe wsparcie finansowe.

Osiągnięcia kadencji burmistrza Trzcńskiego są konkretnym i niezaprzeczalnym dowodem aktywności radnych, zaangażowania pracowników samorządowych oraz dobrej współpracy z mieszkańcami Łędzin. Mimo występujących w czasie trwania kadencji różnic zdań, w najpoważniejszych sprawach udawało się osiągnąć porozumienie. Najwięcej emocji wzbudzała zawsze kondycja finansowa gminy, jednak podejmując bardzo trudne decyzje w tym zakresie, zawsze starano się uchronić Łędziny przed stagnacją i skierowano je na ścieżkę rozwoju.

MARIUSZ ŻOŁA
BURMISTRZ MIASTA ŁĘDZINY
W II I III KADENCJI
(1994-2002)

Rodowity Łędzinianin. Burmistrz Miasta II i III kadencji. Kiedy 5 lipca 1994 roku, podczas inauguracyjnej sesji Rady Miasta radni powierzyli funkcję burmistrza młodemu wówczas radnemu – Mariuszowi Żołnie, dla wielu obserwatorów życia samorządowego było to nie lada zaskoczenie. Szybko jednak okazało się, że Zarząd Miasta pracował pod kierownictwem nowego, operatywnego burmistrza twórczo i skutecznie. Niemal od razu, na początku swego działania rozwiązał problem utylizacji odpadów komunalnych gminy i równocześnie zorganizował segregację odpadów. W tamtym czasie było to czymś zupełnie wyjątkowym w całej okolicy.

Mimo istniejących kłopotów finansowych burmistrz Mariusz Żoła, jak sprawny menedżer zdobył miliardowe dotacje od agencji rządowej na prowadzenie inwestycji w Ośrodku „Centrum” (basen pływacki, sala sportowa, lokal dla Banku Spółdzielczego) oraz na kontynuację budowy zaplecza sportowego z częścią hotelową dla MKS Łędziny. Wkrótce też przekonał Komendę Wojewódzką Policji w Katowicach do utworzenia Komisariatu Policji w Łędzinach. Gmina zapewniła niezbędne środki finansowe a poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców znacznie się poprawiło. To burmistrz Mariusz Żoła przygotował organizacyjnie i materialnie utworzenie Miejskiego Zakładu Edukacji oraz Miejskiego Zespołu Opieki Zdrowotnej, a Rada Miejska podjęła odpowiednie uchwały.

Młody, energiczny burmistrz owszem wzbudzał pewne kontrowersje ale co znacznie ważniejsze współtworzył i konsekwentnie realizował politykę oświatowo - zdrowotną w mieście. W Łędzinach znacząco podniósł się poziom i warunki kształcenia młodych pokoleń mieszkańców oraz opieki zdrowotnej. Stworzył szereg instrumentów motywujących zarówno uczniów jak i nauczycieli do jak najlepszej pracy. Kształcenie młodzieży uważał za najlepszą, choć długofalową inwestycję. Podjął i ukończył rozpoczęte przez dyrektora Andrzeja Naczyńskiego dzieło budowy krytej pływalni w mieście. Za jego kadencji powstał Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej

Nic dziwnego, że Jan Raszka wspominając pięć lat temu swoją samorządową przygodę, tak pisał o burmistrzu Żołnie: „Burmistrza II kadencji pana Mariusza Żołą zapamiętałem jako bardzo młodego, ambitnego i operatywnego samorządowca, społecznego i hojnego sponsora wspierającego prawnie zabytki i edukację łędzińskiej młodzieży”.

WIESŁAW STAMBROWSKI
BURMISTRZ MIASTA ŁĘDZINY
W V I VI KADENCJI
(2006-2014)

Burmistrz Wiesław Stambrowski sprawował władzę w naszym mieście przez dwie kolejne kadencje. Po 8 latach jego rządów miasto jest skanalizowane, ma nowoczesne oczyszczalnie ścieków, a na większości dróg gminnych są nowe nawierzchnie asfaltowe. Nadgoniliśmy zaległości do sąsiednich miejscowości. Mamy Rynek, nowoczesną służbę zdrowia i funkcjonalne przedszkola. Burmistrzowi wraz zespołem współpracowników udało się w tym czasie pozyskać dla Łędzin 126,4 mln zł ze środków zewnętrznych. Byliśmy wówczas na drugiej pozycji w Polsce pod względem wiel-

kości środków finansowych pozyskanych z funduszy europejskich w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

I to widać. Łędziny należą do krajowych liderów w pozyskiwaniu środków unijnych. Nigdy wcześniej nie wydano tak ogromnych środków na inwestycje i programy społeczne, przebudowano i rozbudowano budynki i miejską infrastrukturę. Przy wydatnym udziale gminy, zmodernizowane zostały drogi powiatowe, powstały nowe chodniki oraz rondo. Przygotowane zostały kolejne inwestycje, m.in. remont ulicy Hołdunowskiej, Gwarków wraz z budową ronda, kontynuacja przebudowy ulicy Goławieckiej do Górek.

To w czasie kadencji burmistrza Stambrowskiego przeprowadzono rewitalizację Placu Farskiego, zmodernizowano i rozbudowano Przedszkole nr 2 oraz oddano do użytku nowoczesną oczyszczalnię ścieków. Do osiągnięć jego administracji z pewnością można też zaliczyć: remont i modernizację Przychodni Specjalistycznej przy ul. Pokoju 17, remont zabytkowego budynku byłej plebanii, modernizację Ośrodka Rekreacyjno -Sportowego „Zalew” czy termomodernizację budynku MKS Łędziny.

Również wtedy mieszkańcy skorzystali z dofinansowania do wymiany pieców i instalacji centralnego ogrzewania, dociepleń ścian i stropów, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej.

Jak każdy z burmistrzów naszego miasta, również Wiesław Stambrowski musiał zmagać się z opozycją w radzie i poza nią. Był też jedynym, którego usiłowano odwołać w drodze referendum. Mimo występujących w czasie trwania kadencji różnic zdań, zawsze udawało mu się w najważniejszych sprawach osiągnąć kompromis. To z kolei umożliwiło jego ekipie skuteczne przeprowadzenie wielu potrzebnych dla Łędzin przedsięwzięć. Osiem lat pracy Wiesława Stambrowskiego zaowocowało konkretnymi i wymiernymi efektami. Patrząc dzisiaj wstecz i dokonując podsumowania tego, co udało się zrealizować w czasach burmistrza Stambrowskiego, możemy powiedzieć, że był to dobry czas dla Łędzin.

KRYSTYNA WRÓBEL
BURMISTRZ MIASTA ŁĘDZINY
W VII KADENCJI
(2014 -)

Najpoważniejszym wyzwaniem, z którym Pani Burmistrz musiała się zmierzyć na początku swojej kadencji było dokończenie największego w historii miasta projektu inwestycyjnego, a mianowicie uporządkowania gospodarki ściekowej. Na podkreślenie zasługuje fakt, że zakładany efekt ekologiczny projektu został osiągnięty i to przy znacząco obniżonych kosztach.

W pierwszych miesiącach urzędowania Pani Burmistrz zrealizowano projekt, który miał na celu podniesienia atrakcyjności turystycznej regionu.

W ramach projektu zbudowano infrastrukturę okoturystyczną Ośrodka Rekreacji Sportowej Zalew, dzięki czemu mieszkańcy miasta, spędzający ubiegłoroczne wakacje w mieście, mogli korzystać z odnowionego ośrodka.

Inna rozpoczęta i zakończona w pierwszym roku urzędowania inwestycja to Miejski Żłobek. Potrzebę jego utworzenia mieszkańcy zgłaszali od dawna, a ich oczekiwania zostały zaspokojone i od stycznia tego roku trzydzieści najmłodszych łędzinian uczęszcza do otwartego 30 grudnia Żłobka Miejskiego. Jest to jedyny żłobek w mieście, a o tym jak bardzo był potrzebny świadczy fakt, że nie ma w nim wolnych miejsc. Realizacja tej inwestycji przebiegała bardzo sprawnie. Jako ciekawostkę można dodać, że od momentu złożenia wniosku o dofinansowanie (11 marca 2015) do dnia otwarcia żłobka minęło tylko 294 dni. Natomiast od 6 sierpnia czyli dnia podpisania umowy z wojewodą śląskim do momentu przecięcia wstęgi, minęło ich zaledwie 194.

Całkowity koszt budowy żłobka zamknął się w 800 tys. zł. Gmina wyłożyła 160 tys. zł, a 640 tys. zł pochodziło z dofinansowania. Aż 85% środków przeznaczonych na przebudowę i remont tej placówki to fundusze pozyskane w ramach resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat „Maluch”.

Perspektywnie najważniejszymi osiągnięciami dla Pani Burmistrz są wszystkie rozpoczęte projekty infrastrukturalne, które w przyszłości zapewnią miastu rozwój, a mieszkańcom pracę. Do projektów tych należą między innymi budowa węzła komunikacyjnego i bazy logistycznej na Olszyczach, tworzenie specjalnej strefy ekonomicznej przy starej cegielni i starania o budowę drogi ekspresowej S-1. Obecnie trwają intensywne działania administracyjno-prawne mające zapewnić sprawną organizację i realizację planowanych inwestycji.

SAMORZĄDOWCY 25 LECIA

PRZEWODNICZĄCY RADY MIASTA

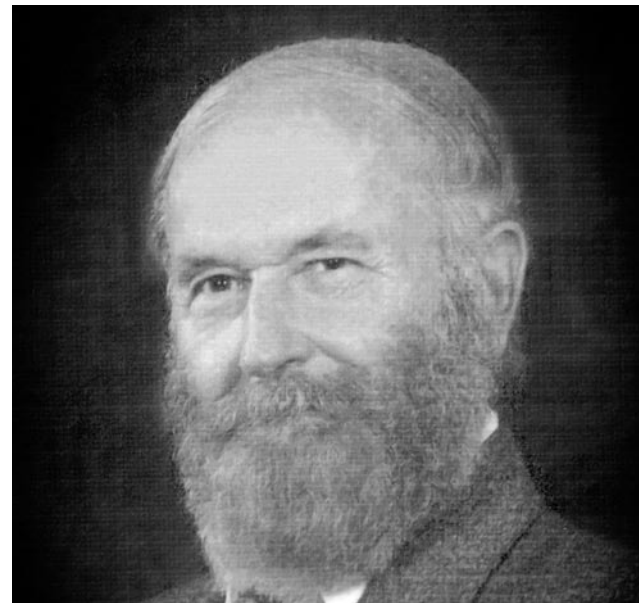
JAN RASZKA

Przewodniczący Rady Miasta I i II kadencji
(1991-1996)

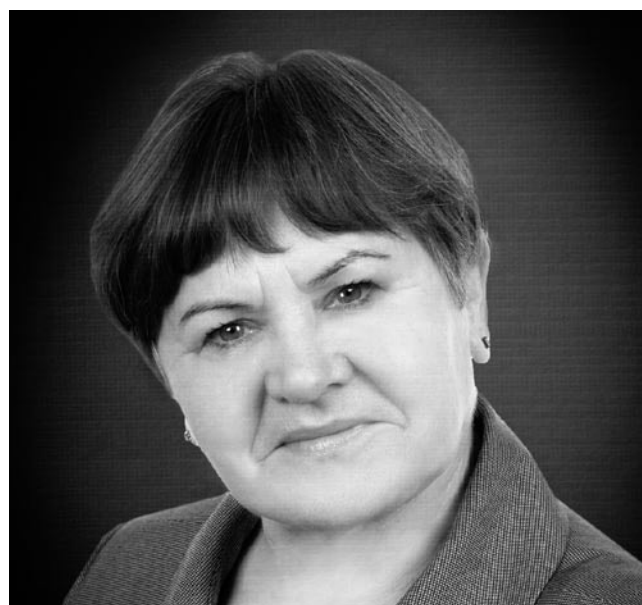
SYLWESTER ŁAKOTA

Przewodniczący Rady Miasta II kadencji
(1996-1998)

JÓZEF BIOLIK

Przewodniczący Rady Miasta III kadencji
(1998-2001)

ANNA WÓJCIK-ŚCIERSKA

Przewodnicząca Rady Miasta III kadencji
(2001-2002)

BOGUSŁAW SZARZYŃSKI

Przewodniczący Rady Miasta IV kadencji
(2002-2006)

PIOTR GORZEŃ

Przewodniczący Rady Miasta V kadencji
(2006-2010)

TERESA CIEPŁY

Przewodnicząca Rady Miasta VI kadencji
(2010-2014)

ELŻBIETA OSTROWSKA

Przewodnicząca Rady Miasta VII kadencji
(2014-.....)

foto: J. Brom

HONOROWI OBYWATELE MIASTA ŁĘDZINY 2016

WŁADYSŁAW TRZCIŃSKI - BURMISTRZ I STRAŻAK

Życiowe dokonania pana Władysława Trzcieskiego są naprawdę imponujące. Wszystko zaczęło się w roku 1986 w czerwcu kiedy to został wybrany przewodniczącym samorządu mieszkańców dzielnicy Hołdunów nr 34. Od razu przystąpił wraz z innymi samorządowcami do działań zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców Hołdunowa.

Efektom tych działań było między innymi utworzenie trzech społecznych komitetów gazyfikacji społeczny komitet gazyfikacji, zbudowanie 7 wiat przystankowych dla autobusów komunikacji miejskiej. Z pomocą kopalni „Ziemowit” zainstalowano 64 lampy oświetlenia ulicznego, zbudowano 300 m bieżących chodnika. Ponadto wspólnym wysiłkiem, w czynnie społecznym wyremontowano lokal po starej gminie Łędziny przy ul. Kolonia Piast nr 5. To właśnie tam powstała siedziba Komitetu a jego członkowie pełnili dyżury przyjmując mieszkańców i załatwiając problemy i sprawy bieżące.

W lipcu 1988 roku Władysław Trzcieski został wybrany radnym Miejskiej Rady Narodowej w Tychach, ówczesnej wielkiej niemal dwustutysięcznej aglomeracji. Od razu na

na pierwszej sesji Rady został wybrany pierwszym wiceprzewodniczącym.

Wspólnie z siedmioosobową grupą radnych, walczył o rozwój Łędzin i Hołdunowa.

Warto w tym przypadku wymienić chociażby pomoc dla społecznych komitetów gazyfikacji,

Wybudowanie kanalizacji ogólnospławnej na osiedlu XXX lecia czy uzbrojenie terenów pod budownictwo osiedli Centrum II osiedla PKP.

Wtedy też, razem z radnymi z Bierunia, Bojszów, Kobióra i Gostyni – brał udział w przygotowaniu uchwały Miejskiej Rady Narodowej w Tychach o podziale na sześć jednostek samorządu terytorialnego. Została ona przyjęta niemal jednogłośnie 26 stycznia 1990 roku a później zatwierdzona przez Wojewódzką radę Narodową w Katowicach.

Dynamika wydarzeń w tamtym czasie była tak duża, że jednocześnie 10 marca 1990 roku został powołany 16 osobowy komitet założycielski Łędzińskiego Komitetu Obywatelskiego. Władysław Trzcieski był jednym z członków założycieli organizacji walczącej o demokrację w naszym kraju.

27 maja 1990 roku odbyły się wybory do władz samorządowych miasta Tychy. Władysław Trzcieski ponownie otrzymał mandat radnego i już kil-

ka miesięcy później, w grudniu wraz z Zygfriedem Ścierańskim, Klemensem Ścierańskim, Wilhelmem Śmierłowskim i Janem Raszka utworzył komitet założycielski, którego celem było stworzenie samodzielnej Gminy Łędziny.

Pełnomocnikiem Komitetu został wybrany Władysław Trzcieski, który jako wiceprzewodniczący Rady Miasta miał duży wpływ na przygotowania budżetu na rok 1991.

To dzięki staraniom Komitetu spełniły się dążenia Łędzian do otworzenia własnego miasta.

1 kwietnia 1991 roku powstało miasto Łędziny a 12 maja odbyły się wybory uzupełniające do Rady Miasta Łędziny. Kilka dni później na uroczystej Sesji Rady Miasta Łędziny Władysław Trzcieski został wybrany pierwszym burmistrzem przystąpił do budowania lokalnych struktur nowego miasta.

Wówczas wielkim wyzwaniem dla samorządowców było znalezienie i zatrudnienie odpowiedniej kadry urzędniczej, znalezienie lokalu w którym byłyby godne warunki do pracy. Udało się tego dokonać w miarę krótkim czasie gdyż od początku samorządowcom towarzyszył entuzjazm mieszkańców oraz ciekawość jak to wszystko będzie się układało? To był dobry czas entuzjazmu po zmianie ustroju. Dzisiaj kiedy czyta się opracowania naukowe to wszyscy zgodnie podkreślają że był to złoty czas, swoistego romantyzmu w rozwoju samorządów lokalnych i poszczególnych miejscowości.

W Łędzinach udało się przejąć od kopalni „Ziemowit” nieczynny dom kultury, w którym po rozbudowie stał się miejskim ratuszem.

Nowe władze miejskie od początku starały się promować Łędziny w województwie, kraju a nawet zagranicą. Wtedy wydano między innymi „Górkę Klemensową”, „Szwedów w Łędzinach”, nawiązano współpracę z ludźmi nauki i kultury. Na zaproszenie władz miasta odwiedził ówczesny Metropolita Katowicki Abp Damian Zimoń oraz Premier Rządu RP Waldemar Pawlak.

Plonem tej pierwszej kadencji Władysława Trzcieskiego było między innymi: opracowanie „Ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego”, trzech planów szczegółowych, skomunalizowanie 80% mienia miejskiego, telefonizacja miasta, wymiana 15 km sieci wodociągowej i 25 km sieci kanalizacyjnej oraz budowa sieci gazowej w całym mieście.

W tej kadencji zmodernizowano 27 km dróg miejskich i 11 km chodników, wybudowano lub zmodernizowano pięć parkingów miejskich, wymieniono 70 km sieci niskiego napięcia i 20 km wysokiego napięcia oraz 20 stacji transformatorowych. Wyremontowano wszystkie szkoły podstawowe i oddano do użytku salę gimnastyczną.

Warto podkreślić, że mimo taki gigantycznego wysiłku inwestycyjnego, na zakończenie kadencji, w kasie miasta zostało 17 miliardów starych złotych nadwyżki budżetowej.

W drugiej kadencji Rady Miasta Władysław Trzcieski nie zaprzestał społecznej aktywności. Został wybrany radnym i dalej pracował na rzecz rozwoju swego miasta.

W wyborach w 1998 roku, zdobył mandat radnego powiatowego a 12 listopada tego roku, na pierwszej sesji Rady Powiatu został wybrany przewodniczącym Rady Powiatu Tyskiego Ziemińskiego. Od początku wraz z pozostałymi radnymi, podjął działania zmierzające do zmiany nazwy powiatu i znalezienia dla niego siedziby na terenie gmin tworzących ten powiat. Działania te zakończyły się sukcesem a nowy Powiat Bieruńsko-Łędziński otrzymał własną siedzibę, herb i flagę.

W październiku 2002 roku, w wyborach bezpośrednich - Władysław Trzcieski zwyciężył w pierwszej turze i ponownie objął stanowisko burmistrza.

Ze względu na zły stan finansów publicznych, nowy burmistrz urządowanie rozpoczął od wprowadzenia dyscypliny budżetowej. Wymownym przykładem niech będzie fakt, że Władysław Trzcieski i inni członkowie ówczesnych władz miejskich aż do kwietnia 2003 pracowali bez wynagrodzenia.

Trudności finansowe nie zatrzymały jednak rozwoju Łędzin. Przeciwnie, miasto przystąpiło do zdecydowanych działań inwestycyjnych. W tej kadencji wybudowano nowoczesną oczyszczalnię ścieków w Hołdunowie, 15 km kanalizacji ogólnospławnej, wybudowano i naprawiono 20 km dróg miejskich i 15 km chodników, wymieniono 15 km wodociągu. Ponadto, rozbudowano Targowisko Miejskie, dokonano termomodernizacji szkół i przychodni zdrowia. Zadaniem wybiegającym w przyszłość okazał się „Projekt uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej”. Na realizację tego

foto: M. Leszczyk

zadania Unia Europejska wstępnie przyznała Łędzinom 230 milionów zł.

Jednocześnie opracowano nowatorski program likwidacji niskiej emisji, który obejmował 2400 budynków mieszkalnych oraz 84 bloki. Unia Europejska uznała ten program za wzorcowy, zaleciła aby go stosować w pozostałych krajach Wspólnoty i zadeklarowała po jego realizacji, dofinansowanie w wysokości 8 milionów euro.

Długo można by opisywać kolejne dokonania Władysława Trzcieskiego. Z braku miejsca wspomnijmy więc tylko, że ten założony samorządowiec od 30 lat jest członkiem Ochotniczej Straży Pożarnej a w latach 1998 – 2011, pełnił funkcję prezesa zarządu Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie był również członkiem zarządu Wojewódzkiego Śląskiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. W uznaniu zasług na tym polu społecznej aktywności Władysław Trzcieski do dzisiaj jest Prezesem Honorowym jednostki OSP w Łędzinach oraz Powiatu Bieruńsko-Łędzińskiego, odznaczony licznymi orderami i medalami państwowymi, górniczym oraz pożarniczymi.

JAN GÓRSKI

- NAUCZYCIEL, MENTOR, SPOŁECZNIK

Pochodzący z Bąkowa Jan Górski jest osobą tak bardzo zasłużoną dla naszego miasta, że z całą pewnością zasługuje na tytuł Honorowego Obywatela Łędzin.

Po drugiej wojnie światowej brał udział w kursie repolonizacyjnym prowadzonym przez szkołę w Strumieniu. W 1946 został przyjęty do Liceum Pedagogicznego w Pszczynie, które ukończył w 1950 r. W 1954 r. podjął dwuletnie zaoczne studia biologiczne na Uniwersytecie Łódzkim. W tym samym roku przeniósł się do pracy w szkole dla pracujących w Domu Górnika kopalni „Ziemowit” w Łędzinach, gdzie pełnił obowiązki kierownika.

We wrześniu 1957 roku został nauczycielem w Szkole Podstawowej nr 2 w Hołdunowie. W 1963 roku przeszedł do pracy w nowej szkole / tzw. tysiąclacie/ w Hołdunowie, której był kierownikiem i dyrektorem do 1985 r. do czasu przejścia na emeryturę. Był świetnym nauczycielem. Jego umiejętności są wszechstronne, ma w sobie niesamowite pokłady energii, chętnie wszystkim po-

maga. Zawsze opanowany i zrównoważony. Talent Jana Górskiego został dostrzeżony przez koleżanki i kolegów z pokoju nauczycielskiego, dyrektorów innych szkół, uczniów a także władze oświatowe, które nagradzały go za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej.

Jeszcze przez siedem lat pracował jako nauczyciel biologii. Definitywnie pożegnał się ze szkołą w 1992 r.

Mentor, Szef, świetny Pedagog, ale przede wszystkim troskliwy Przyjaciel, którego znamy od lat i którego mądrość i rada zawsze są dla nas wsparciem. Wychował wiele pokoleń młodzieży, odnosząc wspaniałe sukcesy dydaktyczne. Był wybitnym nauczycielem, który we właściwy tylko sobie sposób potrafił zaszczyć wśród uczniów pasję do zdobywania wiedzy a jego wychowankowie do dzisiaj wspominają Go z sentymentem jako wspaniałego Człowieka.

Praca zawodowa to tylko jedno oblicze Jana Górskiego. Warto też wspomnieć, że jest on auto-

rem wielu opracowań między innymi „ Monografia Szkoły Podstawowej nr 3 w Hołdunowie” w 40- lecie szkoły oraz „Zarysu dziejów hołdunowskiego szkolnictwa” /2004 r./ czy „ 50 lat Krajoznawstwa i Turystyki Szkoły Podstawowej nr 3 ”.

Jan Górski w latach 1954-55 był pracownikiem Polskiej Akademii Nauk, zatrudnionym jako członek Zespołu Poinwentaryzacyjnego Nieużytków Po-przemysłowych.

Od 1966 r. angażował się w prace Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego. Należał do Polskiego Towarzystwa Przyrodniców im. Mikołaja Kopernika oraz Szkolnego Koła Ligi Ochrony Przyrody. Za działalność w tych zrzeszeniach otrzymał wiele wyróżnień i odznaczeń.

Przez kilka kadencji był radnym miejskim w Tychach. Pełnił funkcję prezesa Ogniska ZNP w Łędzinach i Hołdunowie.

foto: M. Leszczyk

NAGRODZENI PRZEZ BURMISTRZA ZA ZASŁUGI NA RZECZ ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

MONIKA BEDNORZ - Z KOTLINY ŁĘDZIŃSKIEJ NA PARNAS

Monika Bednorz jest rodowitą łędzinianką. Urodziła się w Kotlinie Łędzńskiej w domu Spyrów. Od 1961 roku mieszka na łędzńskich „Stawiskach”, w pobliżu „Zomku” i „Owczarni”. W scenerii brzoź i starych, potężnych olch, w miejscu równie, jak w okresie dzieciństwa obfitującym w walory historyczne i przyrodnicze. Ta malownicza sceneria musiała wywrzeć wpływ na panią Monikę. Kształtowała wyobraźnię, artystyczną wrażliwość, słowem sprawiła, że dziewczyna z Łędzin została poetką. Chwyła za pióro w szczególnym momencie swego życia, w 1977 roku po tragicznej śmierci swojej córki Alicji. Swoimi wierszami wylewała z serca ból, który na stronach jej lirycznej muzyki przybrał z czasem tony pogodne, a nawet radosne. Czas leczy rany a Monika Bednorz od niemal czterdziestu lat tworzy kolejne wiersze. Zresztą, pisze nie tylko wiersze ale i śląskie gawędy gwarowe, teksty piosenek, opowiadania z przeszłości Łędzin, inscenizacje do „jasełek” i wiersze dla dzieci wydane w 2009 roku.

foto: M. Leszczyk

Na przekór twierdzeniom, że poeci to ludzie trochę zamknięci i oderwani od rzeczywistości,

Monika Bednorz przez cały czas była aktywnym uczestnikiem życia kulturalnego Łędzin i regionu Śląska. Występowała nie tylko indywidualnie ale i z zespołem folklorystycznym „Łędzinianie”. Jest autorką wielu piosenek i gawęd, które znalazły się w jego repertuarze.

Prezentowała swoje utwory na prawie wszystkich uroczystościach w naszym mieście oraz licznych konkursach i imprezach regionalnych. Znają ją więc w takich projektach jak: „Po naszymu, czyli po Śląsku”, „Biesiadzie Śląskiej” w Bielsku-Białej czy spotkań folklorystycznych „Pod Brzymem” w Pszczynie. Reprezentowała Łędziny również

w wielu programach radiowych, telewizyjnych oraz na łamach prasy.

Można śmiało powiedzieć, że pani Monika Bednorz jest „duszą” życia kulturalnego naszego miasta. Honorowana i nagradzana dyplomami uznania. Towarzystwo Kulturalne im. Anielina Fabery, którego jest członkiem od samego początku jego istnienia nominowało ją do tytułu „Zasłużony dla kultury Łędzin”.

Jako poetka tworzy swe wiersze, które prezentowane są podczas licznych uroczystości miejskich, kościelnych i środowiskowych. Sztukę swą traktuje jako „dar dla ludzi”, a jej poezja, bajki i opowiadania - najwięcej mówią o naszym regionie.

MIROŚLAW LESZCZYK - CZŁOWIEK WSZECHSTRONNY

Zanim Mirosław Leszczyk został kronikarzem dokumentującym życie naszego miasta i dziennikarzem współpracującym z licznymi tytułami prasowymi, przez 35 lat był nauczycielem. W latach 1985 - 1990 pełnił funkcję dyrektora Szkoły Podstawowej nr 2 w Łędzinach - Hołdunowie. Historyk z wykształcenia jest jednocześnie pasjonatem lokalnej historii i kultury. Nic więc dziwnego, że kiedy w 2003 roku przeszedł na emeryturę, nie spoczął na laurach a wręcz przeciwnie – odżył na nowo.

Z prasą współpracuje od 1994 r. Był między innymi redaktorem miesięcznika „Rodnia” oraz tygodnika „Nowe Echo”, współpracownikiem „Dziennika Zachodniego”, i „Łędzin Teraz”

Fotografowanie to jedno z wielu hobby, które wykonuje nie tylko z własnej przyjemności lecz głównie dla ilustrowania tekstów w gazetach. Część zdjęć wykonuje też w celu dokumentowania zmian zachodzących w różnych dziedzinach życia miasta Łędzin.

Jego fotografie znajdują się w wielu łędzńskich kronikach, między innymi w kronice miasta, Gimnazjum nr 2 i w kronikach różnych stowarzyszeń społecznych. Kilka zdjęć znalazło się w monografii „Łędziny- zarys dziejów i w albumie „Łędziny w fotografii”.

Ale okazuje się, że fotografia i pisanie do gazet to jeszcze za mało. Mirosław Leszczyk jest inicjatorem i założycielem Klubu Plastyka „Kontrast” oraz Towarzystwa Kulturalnego im. Anielina Fabery w Łędzinach. W tym pierwszym, skromnie stoi przy sztalugach licząc, że prawdziwa twórczość zawsze się obroni. W drugim, jest współorganizatorem wielu imprez i festynów.

W 1993 r. zaczęto wcielać w czyn jego inicjatywę czyli wydawania przez Urząd Miasta serii zeszytów

foto: J. Filipiak

historycznych pod hasłem „Widziane z Górki Klemensowej”.

Przez kilka lat był głównym organizatorem międzyszkolnych turniejów szachowych oraz corocznego miejskiego konkursu wielotematycznego „Łędziny mają małą ojczyznę”.

Współorganizator i wiceprezes Uczniowskiego Klubu Sportowego przy Szkole Podstawowej nr 1 oraz współorganizator kilku otwartych wyścigów kolarskich dla dzieci i młodzieży.

Ta różnorodność zainteresowań, życiowa pasja oraz niestrudzona aktywność zdecydowały, że w 2009 rok w plebiscytcie tygodnika Echo czytelnicy przyznali mu tytuł Człowieka Roku .

JERZY MANTAJ - ELEKTROMECHANIK, STRAŻAK, CHÓRZYSTA

Kolejny przedstawiciel łędzńskich rodów, przez całe zawodowe życie pracował w kopalni „Piaś” w Łędzinach i Bieruniu Nowym. Zaczął od stanowiska elektromechanika by po studiach w AGH dojść do stanowiska nadzcytygara. Jakby mało mu było ciężkiej pracy, od dwunastego roku życia związał się z Ochotniczą Strażą Pożarną. Pełnił różne funkcje w pożarnictwie ochotniczym: przed 1986 rokiem przez kilkanaście lat był naczelnikiem OSP w Bieruniu Starym, potem również przez kilkanaście lat naczelnikiem OSP Łędzin. W międzyczasie był współzałożycielem, a także przez 20 lat pełnił funkcję naczelnika OSP przy KWK „Piaś” w Bieruniu Nowym. Przez 2 lata był też gminnym komendantem straży pożarnych w Bieruniu Starym (1974-1976). Ponadto, przez dwie kadencje był członkiem Zarządu Wojewódzkiego ZOSP RP w Katowicach, a także przed dwie kadencje członkiem Wojewódzkiej Komisji Rewizyjnej ZOSP RP.

foto: M. Leszczyk

Aby urozmaicić sobie ciężką górniczą pracę i odpowiedzialną strażacką służbę, Jerzy Mantaj zaczął śpiewać. Jako, że głos ma wspaniały przez kolejne 20 lat śpiewa w amatorskich chórach mieszanych w Łędzinach i poza Łędzinami.

Założył chór „Florian” przy OSP Łędzin, który funkcjonował około 10 lat i koncertował w kraju i za granicą, między innymi na Litwie, Białorusi i w Niemczech. Potem śpiewał prawie dwa lata w chórze przy parafii Chrystusa Króla w Hołdunowie. Z jego inicjatywy powstał nowy chór mieszany „Akord” pod egidą Miejskiego Ośrodka Kultury w Łędzinach, którego jest również prezesem. Od czterech lat Jerzy Mantaj śpiewa w chórze ekumenicznym działającym przy parafii ewangelicko-augsburskiej w Mysłowicach.

Wraz z grupą przyjaciół 8 lat temu był współzałożycielem Towarzystwa Kulturalnego im. Anielina Fabery

w którym pełnił odpowiedzialne funkcje społeczne a obecnie jest wiceprzewodniczącym zarządu. Należy do Klubu Seniora przy Miejskim Klubie Sportowym gdzie aktualnie jest członkiem zarządu. Od ponad 40 lat organizuje i prowadzi wycieczki integracyjne o charakterze turystyczno-krajoznawczym dla członków i sympatyków łędzńskich stowarzyszeń społecznych.

Oprócz odznaczeń górniczych otrzymał między innymi: Brązowy, Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi, Srebrną Odznakę „Zasłużony w Rozwoju Województwa Katowickiego”, Brązowy, Srebrny i Złoty Medal „za zasługi dla pożarnictwa”, Medal Honorowy im. Bolesława Chomicza w uznaniu szczególnych zasług dla rozwoju i umacniania ZOSP RP.

FRANCISZEK MOSKWA - ŻYCIE WYPEŁNIONE MUZYKĄ

Franciszek Moskwa od urodzenia związany z Łędzinami. Tu się urodził, tu się wychował, to tu zdobył wykształcenie i pracę na Kopalni Węgla Kamiennego „Ziemowit”. Odkąd pamięta zawsze związany był z muzyką i śpiewem, połączonymi ze śląskimi tradycjami. Jest członkiem Towarzystwa Kulturalnego im. Anielina Fabery i aktywnym uczestnikiem życia kulturalnego w naszym mieście.

Od 25 lat formalnie współtworzy łędzńską kulturę, buduje wzorce do naśladowania. Jest człowiekiem, który kultywuje zwyczaje i obrzędy śląskiej ziemi. Jest piewą rodzimej kultury a robi to tak atrakcyjnie, że rozwija w mieszkańcach wrażliwość na naszą historię i obrzędowość.

W marcu 1991 roku rozpoczął pracę z zespołem regionalnym „Łędzinianie”. Jak sam wspomina - początki były trudne: organizacja pracy zespołu i dobór repertuaru wymagały sporo pracy. Udało mu się zgromadzić wokół siebie ludzi z pasją, dzięki czemu od pierwszych koncertów na festynie miejskim „Łędzinianie” zyskali sympatię nie tylko lokalnej publiczności. Franciszek Moskwa wytrwale przygotowywał zespół do licznych konkursów, przeglądów, festiwali gdzie zdobywał prestiżowe nagrody i wyróżnienia. Gdyby chcieć wymienić tylko największe osiągnięcia Franciszka Moskwy i zespołu „Łędzinianie” zabrakłoby miejsca w gazecie.

Wspomnijmy więc tylko, że już w 1993 roku zespół przygotowywał się do uroczystości wystawy prac prof. Wiktora Zina w Kościele Chrystusa Króla w Łędzinach i Muzeum Diecezjalnym Archidiecezji Katowickiej gdzie zaśpiewał godzinny koncert. W tym samym roku zespół dokonuje pierwszego nagrania piosenek dla Radia Katowice, oraz uroczyste oprawia wizytę premiera Włodzimierza Pawlaka w Łędzinach.

foto: M. Leszczyk

Szczególnie udany jest rok 2003 w którym zespół otrzymuje nagrodę Starosty Bieruńsko-Łędzńskiego „Clemens Pro Cultura”, zdobywa I-miejsce i nominację do „Grand Prix” w Śląskim Śpiewaniu a Franciszek Moskwa otrzymuje nagrodę „Zasłużony dla kultury Łędzin”

Od 2005 roku artysta związany jest z Miejskim Ośrodkiem Kultury w Łędzinach, gdzie obok zespołu regionalnego „Łędzinianie” współpracuje z dziecięcym zespołem młodzieżowym „Radość”. Mówiąc wprost Franciszek Moskwa towarzyszy prawie wszystkim zespołom w naszym mieście od zespołów przedszkolnych począwszy na zespołach emeryckich skończywszy. To człowiek bez którego życie kulturalne naszego miasta byłoby znacznie uboższe.

WIEŻYCZKA DLA MŁODYCH! KAPSUŁA CZASU!

ŁĘDZIŃSKA SZKOŁA

Czy wiecie, kim jest Marcin Łyżwiński? Warto zapamiętać to nazwisko bo chłopak na razie jest gimnazjalistą ale przez jeden dzień był burmistrzem Łędzin. Kto wie co będzie za parę lat, dzisiejszy uczeń, może być burmistrzem Marcinem Łyżwińskim i to nie na jeden dzień a na kilka kadencji.

Warto uczyć młodych nie tylko czytania, pisania, liczenia i myślenia, ale też współpracy międzyludzkiej i troski o demokrację. Nie tę abstrakcyjną, z kart podręczników do historii, ale o lokalny świat, który jest dokoła nich. Takie zadanie postawili sobie organizatorzy projektu w, którym gimnazjaliści zainicjowali uroczystości z okazji 25-lecia samorządności Łędzin po wyodrębnieniu naszego miasta z obszaru administracyjnego Tychów.

Jak nas poinformowała Renata Ziaja - naczelnik Wydziału Komunikacji Społecznej w Łędzinach, uczniowie z entuzjazmem w praktyce przeszli uproszczoną wersję wyborów samorządowych.

W poniedziałek 21 marca odbył się drugi etap tego projektu. Każde z łędzinskich gimnazjów wybrało po pięciu radnych do Młodzieżowej Rady Miasta i jednego kandydata na Młodzieżowego Burmistrza. O godzinie 12.00 na sali widowiskowo – kinowej „Piaś” kandydaci na burmistrza zaprezentowali swoje programy wyborcze i wzięli udział w debacie.

Następnie odbyło się głosowanie. Ten etap różnił się od prawdziwych wyborów samorządowych ze względu na wyrównanie szans wyborczych wszystkich trzech kandydatów. Ponieważ kampania wyborcza rozgrywała się pomiędzy szkołami różniącymi się ilością uczniów, wprowadzono rozwiązanie, które uczyniło głosowanie sprawliwym. Szkoły wybrały po 25 delegatów, z których każdy mógł oddać jeden głos na kandydata nie ze swojej szkoły.

W wyborcze szranki stanęli: Julia Suszek, która otrzymała 17 głosów, Paweł Kłoda na którego kandydaturę oddano 28 głosów oraz wspomniany wcześniej Marcin Łyżwiński. Otrzymał on 30 głosów i tym samym został „Młodzieżowym Burmistrzem”. Na prawidłowym przebiegu wyborów czuwała komisja skrutacyjna w składzie: Zdzisław Rudol, Edward Urbańczyk oraz Hubert Handy.

Finał projektu „Praktyczna lekcja samorządności” odbył się 1 kwietnia kiedy młodzi samorządowcy na dwie godziny przejęli władzę w Łędzinach. Wtedy też,

foto: Z. Rudol

przy pomocy urzędu odbyło się posiedzenie Młodzieżowej Rady Miasta. W pierwszej części sesji wybrani zostali przewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta i dwaj wiceprzewodniczący.

Zostali nimi: Patryk Kowalczyk – przewodniczący (10 głosów), Szymon Urbańczyk – wiceprzewodniczący (9 głosów) oraz Paulina Wybraniec – wiceprzewodnicząca (6 głosów)

Następnie, Młodzieżowa Rada Miasta podjęła uchwałę dotyczącą wyboru projektów do realizacji. Spośród złożonych propozycji wybrane zostały dwa projekty: „Lepiej dla młodzieży. Lepiej dla przyszłości” oraz „Kapsuła czasu”. Za pierwszym projektem opowiedziało się 10 młodzieżowych radnych (5 wstrzymało się od głosu). Projekt „Lepiej dla młodzieży. Lepiej dla przyszłości” - zakłada stworzenie miejsca spotkań dla łędzinśkiej młodzieży w wieżycze na Placu Farskim.

Za drugim projektem „Kapsuła czasu” opowiedziało się 5 radnych (10 wstrzymało się od głosu. Nikt nie był przeciw). Projekt ten przewiduje schowanie do kapsuły przedmiotów bliskich poszczególnym łędzinśkim gimnazjalistom i zakopanie kapsuły na Placu Farskim podczas festynu „Nie śpiemy Pomagamy”. Po trzydziestu latach kapsuła zostanie odkopana, a ukryte

w niej pamiątki wydobyte. Celem projektu jest pozostawienie śladu dla przyszłych pokoleń po dzisiejszych nastolatkach.

Burmistrz Krystyna Wróbel stwierdziła, że oba projekty są realne do wykonania i,

w najbliższym czasie ruszą prace nad ich realizacją. Dodała też, że nie tylko Marcin jest świetnym samorządowcem przyszłości. Zdaniem pani burmistrz cała Młodzieżowa Rada Miasta i wszyscy pozostali uczniowie

zaangażowani w ten projekt, wypadli znakomicie i już teraz możemy być spokojni o rozwój Łędzin w czasie, kiedy ci młodzi ludzie przejmą władzę w naszym mieście.

ŁA DEMOKRACJI

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY

Powołany został mocą uchwały Rady Miasta z dniem 1 stycznia 2015 roku jako samorządowa instytucja kultury. Podstawowym celem MOK-u jest pozyskiwanie i przygotowanie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości. Miejski Ośrodek Kultury realizuje zadania w dziedzinie wychowania, upowszechniania i inicjowania działań kulturalnych. Ponadto prowadzi wielokierunkową działalność zgodną z założeniami polityki kulturalnej miasta na podstawie własnego programu. Wspiera inicjatywy służące ochronie dóbr i zabytków kultury w mieście oraz regionie kultywuje zwyczaje i obyczaje śląskie, a także wyszukuje talenty artystyczne wśród mieszkańców Łędzin i zapewnia im wszechstronną pomoc.

Nowoczesny Ośrodek Kultury jest miejscem żywym, stymulującym lokalną aktywność, otwartym na potrzeby mieszkańców i ich artystyczne wizje. Ludzie, którzy przychodzą do Ośrodka Kultury nie tylko konsumują kulturę, ale też ją aktywnie współtworzą.

foto: arch. MOK

TOWARZYSTWO KULTURALNE IM. ANIELINA FABERY

foto: M. Leszczyk

Towarzystwo Kulturalne im. Anielina Fabery w Łędzinach ma swoją siedzibę na piętrze budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej. Stowarzyszenie powstało w 1997 roku z inicjatywy miejscowego nauczyciela historii Mirosława Leszczyka. Obecnie Towarzystwo skupia blisko 60 członków zwyczajnych, w tym również spoza Łędzin.

Do osiągnięcia swoich celów statutowych dąży poprzez współpracę z innymi stowarzyszeniami i organizacjami spo-

łecznymi, zarówno w Łędzinach, jak i poza nimi, wspieranie poczyniń służących popularyzowaniu przedsięwzięć kulturalnych na terenie miasta, organizowanie imprez kulturalno-oświatowych i festynów środowiskowych, propagowanie oraz promowanie rodzimych twórców i ich dorobku, a także inicjowanie działalności wydawniczej w zakresie kultury i sztuki

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Historia biblioteki w Łędzinach wiąże się z plebanią kościoła św. Anny. Przez wiele lat sprawowała ona funkcję integracyjną dla społeczności lokalnej. Gromadziła nie tylko katolików, ale także ewangelików.

Obecnie Miejska Biblioteka Publiczna znajduje się w budynku plebanii. W 2009 roku rozpoczęła się jej generalny remont. Inspiracją do remontu były archiwalne fotografie z początku XX wieku. Na ich

podstawie zrekonstruowano sztukaterie i detale architektoniczne okien.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łędzinach zgromadzono 38 140 woluminów.

Postęp w dziedzinie technologii i w przepływie informacji oraz towarzyszące im zmiany potrzeb i oczekiwań czytelników są głównym czynnikiem wpływającym na kształt zasobów Biblioteki.

KLUB PLASTYKA KONTRAST

Powstał w 1996 roku i działa do dziś. Jego siedziba mieści się na Placu Farskim w Łędzinach. W swoich szeregach skupia artystów powiatu bieruńsko-łędzkiego. Poszczycić się może bogatym dorobkiem artystycznym oraz wieloma nagrodami i laureami swoich członków. W ramach spotkań klubowych prowadzone są zajęcia dla dzieci i młodzieży. Najbardziej uzdolnione z nich reprezentują klub w regionalnych i ogólnopolskich konkursach plastycznych. Klub organizuje również plenery oraz wystawy prac artystycznych. Pierwsze spotkania łędzin- skich plastyków miały miejsce już w latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku. Wtedy wspólnota twórcza kierowana przez Arkadiusza Banasia, prowadzona profesjonalną ręką przez znanego tyskiego malarza Eryka Pudełkę, funkcjonowała w Zakładowym Domu Kultury Piast. Niestety, w latach dziewięćdziesiątych, ze względu na brak siedziby, jej działalność została zawieszona.

Kontrast oficjalnie rozpoczął swoją działalność 18 września 1996 roku na walnym zebraniu organizacyjno-wyborczym, na którym przyjęto statut oraz wybrano zarząd klubu i komisję rewizyjną. Wcześniej, bo 8 września klub został

foto: M. Leszczyk

wpisany do rejestru stowarzyszeń i uzyskał osobowość prawną. Natomiast nieoficjalnie działalność klubu rozpoczęła się już w 1995 r. kiedy to łędzinscy plastycy wzięli udział w I i II Miejskim Plenerze Ma-

łarskim „Widziane z Górki Klemensowej”, współorganizowanym z Wydziałem Kultury Urzędu Miasta Łędziny.

ZESPÓŁ „LĘDZINIANIE”

To najstarszy działający w mieście zespół. Założony został w 1986 roku pod nazwą „Ziemowitki”. Od 1992 roku kierowany jest przez Franciszka Moskwę. Do zespołu należą dwie poetki ludowe: Monika Bednorz oraz Anielina Mantaj. Wiersze obu pań znajdują się w repertuarze „Lędzianin”. Do zespołu należała również Ślązaczka roku 1999 – Pelagia Górecka.

Grupa od lat uczestniczy w przeglądach zespołów folklorystycznych oraz w ogólnopolskich festiwalach kołęd i pastorałek. Pokazuje się na festynach, imprezach stowarzyszeń kulturalnych oraz spotkaniach

środowiskowych. W swoim repertuarze ma pieśni regionalne ziemi pszczyńskiej, rodzime pieśni łędzin- skie, a także utwory religijne i biesiadne. W 1997 roku „Lędzianianie” śpiewali w gali finałowej III Ogólnopolskiego Festiwalu Kołęd i Pastorałek w Będzinie. W 2000 roku zajęli I miejsce w Śląskim Śpiewaniu - w kategorii zespołów wielopokoleniowych.

W 2002 roku „Lędzianianie” otrzymali prestiżową nagrodę starosty bieruńsko-łędzkiego „Clemens Pro Cultura”, co zaowocowało nagraniem płyty CD w radio Katowice - „Śpiewane pod Klimontem”.

Aktualny skład zespołu: Leokadia Błotko Leokadia, Marta Jurowicz, Matylda Kroker, Łucja Wilczek, Krystyna Musik, Albina Sumera, Małgorzata Kuźnik, Bogumiła Frukacz,

Elżbieta Żogała, Teresa Ćwiertniewicz, Anna Kamińska, Teresa Saternus, Renata Szydłowska, Dorota Król. Byłe członkinie: Anna Jasińska, Gertruda Skiba, Monika Bednorz, Eryka Watoła, Janina Frukacz.

foto: arch. Lędzianianie

ORGANIZACJE SPOŁECZNE NAGRODZONE PRZEZ BURMISTRZA MIASTA ŁĘDZINY

FUNDACJA ROZWOJU SPORTU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI

Główna siedziba czyli tzw. ośrodek Centrum mieści się na ul. Łędzińskiej 14. Na terenie tego ośrodka znajdują się: pełnowymiarowa hala sportowa z mieszcząca około 180 osób, galeria dla widzów, kryta pływalnia, brodzik, sauny, jacuzzi, siłownia, sala do tenisa stołowego, pomieszczenia klubu szachowego oraz sale do zajęć muzycznych (w tym dla orkiestry dętej KWK Ziemiowit). Ośrodek jest ogólnodostępny, dla wszystkich chętnych, którzy chcą z niego skorzystać indywidualnie lub w ramach jednej z działających sekcji: kulturystycznej, aerobiku, tańca sportowo-towarzyskiego, kung-fu, tenisa stołowego, muzycznej.

foto: J. Filipiak

OŚRODEK BŁOGOSŁAWIONA KAROLINA

foto: arch. Ośrodek Błogosławiona Karolina

Ośrodek Błogosławiona Karolina jest samodzielną, wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo, jednostką terenową Caritas Archidiecezji Katowickiej. Placówka powstała w 2002 roku, na początku jako Warsztat Terapii Zajęciowej, a w 2003

roku została przekształcona w Ośrodek Błogosławiona Karolina, i od tego czasu bardzo prężnie się rozwija. W chwili obecnej swoją pomocą obejmuje 155 osób.

W Ośrodku Błogosławiona Karolina pracuje wykształcony, kreatywny

i wszechstronny zespół młodych ludzi, otwarty na nowe formy pomocy i pracy z osobami potrzebującymi pomocy oraz, co niezwykle ważne, gotowy do podejmowania nowych wyzwań.

REGIONALNE KOŁO PSZCZELARZY „BIERUŃ”

Albert Einstein powiedział, że kiedy zginie ostatnia pszczoła, ludzkości zostaną 4 lata życia. Wiedzą o tym doskonale nasi bartnicy skupieni w Kole Pszczelarzy „Bieruń”, które powstało około 70 lat temu. Obecnie w Kole jest 76 pszczelarzy z Łędzin, Chełmu Śląskiego, Imielina, Bierunia, a także z Mysłowic i Oświęcimia. Z naszego miasta do koła należy 17 pszczelarzy posiadających łącznie 177 rodzin.

W budynku byłej szkoły w Górkach w każdy pierwszy czwartek miesiąca odbywają się spotkania, na których pszczelarze mogą dowiedzieć się nowości z życia związku i wymienić swoje doświadczenia związane z pracą w pasiece. Koło prowadzi kronikę, w której

znajdują się wpisy i zdjęcia z ważnych wydarzeń. Członkowie Koła biorą udział w wystawach i prezentacjach tematycznych w czasie festynów, dożynek zdradzając tajniki życia pracowitych owadów. Prowadzą lekcje pokazowe w przedszkolach i szkołach chcąc w ten sposób zainteresować dzieci i młodzież pszczelarstwem.

Koło prowadzi także działalność charytatywną. Od wielu lat pszczelarze oddają część pozyskanych produktów pszczelich, miodu i pyłku, z przeznaczeniem dla osób potrzebujących. Przekazany miód i pyłek kwiatowy jest przekazywany przez Koło między innymi Warsztatom Terapii Zajęciowej w Łędzinach.

foto: M. Leszyk

ŁĘDZIŃSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

Stowarzyszenie rozpoczęło swoją statutową działalność 1 października 2000 roku. Jego siedziba mieści się w budynku Miejskiego Ośrodka Kultury. Zarząd stowarzyszenia realizuje statutowe cele i zadania polegające głównie na organizowaniu całorocznej integracji w środowisku lokalnym oraz niwelowaniu barier psychospołecznych, a także organizowaniu rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych. Działalność opiera się na współpra-

cy z organami administracji samorządów lokalnych (miasto, powiat) oraz PCPR-em, MOPS-em, Fundacją Sportu i Kultury Fizycznej Centrum w Łędzinach, MZOZ-em, Ośrodkiem Błogosławiona Karolina, Szkołą Podstawową nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Łędzinach oraz pozyskaniu funduszy od sponsorów indywidualnych na realizację zadań.

foto: M. Leszyk

ŁĘDZIŃSKA FEDERACJA PRZEDSIĘBIORCZYCH

Łędzińska Federacja Przedsiębiorczych powstała w celu integracji łędzińskiej społeczności, osób przedsiębiorczych i firm. Przede wszystkim jednak dąży do umocnienia wizerunku łędzińskiego przedsiębiorcy na terenie miasta oraz nawiązania współpracy pomiędzy różnego rodzaju

działalnościami gospodarczymi. Za zadanie stawia sobie wspomaganie usług świadczonych zarówno przez członków stowarzyszenia, jak i inne lokalne firmy oraz wspieranie wszelkich inicjatyw społecznych i gospodarczych w Łędzinach.

REGIONALNE FORUM OBYWATELSKIE

Organizacja powstała w 2003 r. zajmuje się promowaniem inicjatyw lokalnych, pobudzaniem lokalnej aktywności i tworzeniem społeczeństwa obywatelskiego. Stanowi platformę wymiany doświadczeń i pomysłów na rzecz rozwoju miasta. Jest też płasz-

czyną spotkań i dialogu różnych środowisk i różnych pokoleń. Celem Forum Obywatelskiego jest stymulowanie refleksji modernizacyjno-rozwojowej, służącej wspólnemu kształtowaniu przyszłości Łędzin.

MKS LĘDZINY

foto: arch. MKS

Początki klubu datowane są na lata dwudzieste ubiegłego stulecia, kiedy to trzej zapaleni: Karol Ficek, Wilhelm Hachuła i Alojzy Jarosz założyli drużynę piłki nożnej. W 1932 roku miejscowi bezrobotni wybudowali boisko sportowe na tzw. Saharze. Rok później powstał Piłkarski Klub Sportowy Piast Łędziny. W 1953 roku mecenas nad klubem objęła kopalnia Ziemowit, zmieniając jego nazwę na Górnik Łędziny. W tym czasie klub odnosił wiele cennych zwycięstw, z których największe to awans do III ligi.

Po dziewięciu latach gry w III lidze ze zmiennym szczęściem, w 1972 roku Górnik spadł do klasy międzywojewódzkiej. W 1976 roku decyzją władz politycznych regionu, GKS Tychy wchłonął kluby z sąsiednich miejscowości, w tym także Górnika. Na boisku w Łędzinach grała rezerwa GKS Tychy, z którą łędzinscy kibice nie chcieli się utożsamiać.

Klub Sportowy „Górnik” został reaktywowany w 1984 roku. Od tej pory co roku awansował do wyższej klasy, by wreszcie w sezonie 1993/1994, po 31 latach zdobyć ponownie awans do III ligi. Od 1997 roku klub nosi nazwę MKS Łędziny.

W 1998 r. – w wyniku reformy rozgrywek – MKS spadł do IV ligi, w której występował do 2005 roku. Wtedy to łędzinianie spadli do klasy okręgowej, w której to występują do dziś. Obecnie MKS jest klubem jednosekcyjnym, o specjalności piłka nożna, zarejestrowanym w Śląskim Okręgu Piłki Nożnej. W rundzie jesiennej sezonu 2015/2016 uplasował się na I miejscu tabeli ligi okręgowej.

KLUB SZACHOWY GÓRNIK LĘDZINY

Największa popularność szachów na świecie przypadała na lata 70-te i 80-te ubiegłego stulecia. Był to okres w którym szachy – jako gra planszowa – nie miały praktycznie żadnej konkurencji. W tamtym czasie ludzie masowo grali też w gry karciane i domino (dziś już prawie zapomniane). Dzisiaj gry komputerowe, które stanowią dla młodych ludzi substytut gier planszowych, w tym szachów.

Komputery wiele szachom zabrały ale też wiele dały. Szachy w dobie komputerów zmieniły się, ale nie wiadomo czy na lepsze czy na gorsze. Są po prostu inne.

Wiedzą o tym członkowie Klubu Szachowego Górnik Łędziny utworzonego pod koniec roku 1997. Powołali go zawodnicy sekcji szachowej likwidowanego wówczas Klubu Sportowego „Górnik” Łędziny. Podstawowym celem działalności klubu jest rozwój i popularyzacja szachów ze szczególnym uwzględnieniem wyczynu sportowego. Jest to realizowane przez udział klubu w Drużynowych Mi-

strzostwach Polski, udział w turniejach, organizację turniejów szachowych, prowadzenie zajęć ogólnodostępnych i szkolenia młodzieży. Klub patronuje także roz-

wojowi ruchu szachowego w łędziniskich szkołach. Organizuje corocznie turnieje dla uczniów szkół łędziniskich.

foto: arc

AKADEMIA SPORTU KSB LĘDZINY

foto: arch. KSB

Została utworzona we wrześniu 2011 roku w Łędzinach przez Krzysztofa Bergera jako szkoła piłkarska dla dzieci pn. KSB Łędziny. Po trzech latach została przekształcona w Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Sportu KSB Łędziny”. Główną ideą przyświecającą działalności społecznej jest nie tylko spełnianie dziecięcych marzeń o karierze piłkarskiej, ale przede wszystkim wypracowywanie w młodych ludziach charakteru prawdziwego sportowca, prowadzącego zdrowy tryb życia, pracującego nad swoim charakterem i takimi cechami jak: odpowiedzialność, obowiązkowość, tolerancja,

współpraca czy posługiwanie się w życiu zasadami fair-play.

Czy w naszym mieście wyrosną zawodniczki i zawodnicy na miarę ekstraklasy? Tylko w kwietniu tego roku zawodniczki KSB Łędziny zajęły II miejsce w turnieju piłkarskim „Z Podwórka Na Stadion” o Puchar Tymbarku, który odbył się 4 kwietnia w Dankowicach. W początku kwietnia Akademia Sportu KSB Łędziny zorganizowała turniej o Puchar KSB, w którym wzięły udział drużyny piłkarskie z całego Śląska.

KLUB SKATOWY OSP LĘDZINY

foto: M. Leszczyk

Klub istnieje od maja 1991 roku i ma swoją siedzibę w remizie strażackiej w Łędzinach. W ramach klubu działają dwie drużyny. Pierwszy zespół gra w pierwszej lidze, a zespół rezerwowy w lidze okręgowej. Klub skatowy organizuje turnieje otwarte, z których najbardziej znany to turniej im. Teofila Grabowskiego. Zawodnicy obu zespołów biorą też udział w indywidualnych i drużynowych mistrzostwach Polski, gdzie zdobywają liczne trofea. Pre-

zesem Koła jest Adam Kołodziejczyk, który jest autorem największego sukcesu w historii Polskiego Związku Skata. W XVI mistrzostwach świata w skacie, które zorganizowano w 2008 roku w hiszpańskiej miejscowości Calpe, Adam Kołodziejczyk wygrał rywalizację z blisko 600 zawodnikami ze wszystkich kontynentów w kategorii indywidualnej i zdobył tytuł Mistrza Świata.

POLSKI ZWIĄZEK WĘDKARSKI

KOŁO LĘDZINY NR 32

Koło PZW nr 32 powstało w roku 1955 r. Obecnie zrzesza około 400 członków. Opiekuje się zbiornikiem Dzieńkowice nad brzegiem którego posiada rybaczówkę z 45 łodziami wiosłowymi, które służą wędkarzom i turystom. Rybaczówka jest otwarta w okresie od połowy kwietnia do połowy listopada przez 24 godziny na dobę. Koło zagospodarowuje również kopalniany zbiornik wód słodkich „Ziemowit”. Na zbiorniku tym utworzono łowisko licencyjne. Co roku organizowane przez koło jest 7-9 zawodów wędkarskich, z czego najbardziej znane to o „Puchar Burmistrza Miasta Łędziny”.

KOŁO NR 99 PRZY KWK ZIEMOWIT

Prezesem Koła jest Wojciech Geler. Koło prężnie działa, biorąc udział w różnego rodzaju konkursach i turniejach wędkarskich. Zajmuje się promocją wędkarstwa, zachęcając do zaangażowania się w ten sposób spędzania wolnego czasu.

KOŁO OLSZYCE

Prezesem Koła jest Ryszard Chrobok. Celem koła jest propagowanie wędkarstwa rekreacyjnego jako formy spędzania czasu wolnego, troska o środowisko naturalne, utrwalanie zasad bezpiecznego wypoczynku nad wodą a ponadto kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości dzieci i młodzieży szkolnej

foto: arch. PZW

ORGANIZACJE SPOŁECZNE NAGRODZONE PRZEZ BURMISTRZA MIASTA ŁĘDZINY

UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY ORKA ŁĘDZINY

Początki działalności Uczniowskiego Klubu Sportowego „Orka” sięgają 2001 roku. Wówczas to z inicjatywy rodziców dzieci trenujących w Szkolnym Klubie Pływackim Szkoły Podstawowej nr 3 w Łędzinach oraz nauczyciela i instruktora pływania Marcina Jawora i przy wsparciu prezesa Fundacji Rozwoju Sportu Kultury Fizycznej i Turystyki Andrzeja Kostyry powstał klub pływacki „Orka” Łędziny. Klub został zrzeszony w Śląskim Okręgowym Związku Pływackim i Polskim Związku Pływackim.

Od 2004 roku, dzięki porozumieniu pomiędzy zarządami Uczniowskiego Klubu Sportowego „Orka” Łędziny i Międzyszkolnego Uczniowskiego Klubu Sportowego 1 Łędziny, zawodnicy MUKS zobowiązali się występować w zawodach o zasięgu wojewódzkim i wyższym pod barwami „Orki”.

W 2007 „Orka” przejęła zawodników MUKS Łędziny (klub został roz-

foto: arch. MUKS Orka

wiązany) i powstał jeden duży klub pływacki w Łędzinach, zrzeszający uczniów Szkół Podstawowych nr1 pod nazwą Uczniowski Klub Sportowy

„Orka” Łędziny. Pływacy „Orki” poszczycić mogą się licznymi sukcesami sportowymi.

OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA

foto: Arch. OSP Łędziny

Jednostka OSP Łędziny działa od 1911 roku. Można by pomyśleć, że to starszuszka a tymczasem nasi druchowie udanie

łączą tradycję z nowoczesnością. Nowatorski sprzęt i profesjonalne wyszkolenie strażaków gwarantują prawidłowo

we działanie podczas każdego rodzaju akcji. Nic dziwnego, że nasza OSP od lat funkcjonuje w elitarnym gronie jednostek należących do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Dzielnie służy w niej 66 strażaków, z czego 30 osób to członkowie czynni. W skład jej struktur wchodzi też Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, która liczy aktualnie 11 członków.

Podstawowymi celami i zadaniami Ochotniczej Straży Pożarnej jest prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów oraz innych zdarzeń niebezpiecznych i klęsk, a także informowanie ludności i istniejących zagrożeniach. Druhowie prowadzą też działania profilaktyczne skierowane głównie do młodzieży.

Samodzielny Klub Tenisa Stołowego Łędziny powstał w 1997 r. z przekształcenia sekcji tenisa stołowego, działającej przy Górniku Łędziny. Działalność statutowa tego klubu obejmuje: szkolenie dzieci i młodzieży łędzinich szkół, prowadzenie rozgrywek drużynowych dorosłych członków klubu, umożliwienie najzdolniejszej młodzieży udziału w rozgrywkach indywidualnych i drużynowych w kategorii skrzatów, żaków, młodzików, kadetów, juniorów i młodzieżowców oraz zaopatrzenie zawodników biorących udział w treningach i zawodach w specjalistyczny sprzęt sportowy. Obecnie klub liczy około 20 członków rzeczywistych. Systematycznie trenuje około 60 zawodników i zawodniczek w różnych kategoriach wiekowych. Zajęcia i treningi dzieci i młodzieży, jak również szkolenie zawodników biorących udział w rozgrywkach drużynowych odbywają się w Ośrodku Sportowo-Rekreacyjnym Centrum.

KLUB TENISA STOŁOWEGO ŁĘDZINY

foto: M. Leszczyk

STOWARZYSZENIE MŁODZI AKTYWNI

Stowarzyszenie powstało w 2007 roku. Grupę inicjatywną stanowili nauczyciele i młodzież LO w Bieruniu zaangażowani w projekt „Klub filmowców”, który był realizowany od lipca 2006 do czerwca 2007 r. Projekt finansowała Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW), a polegał on tworzeniu przez licealistów filmowych treści dziennikarskich (dotyczących powiatu), które były później wydawane na płycie CD i publikowane w Internecie.

Najważniejsze projekty Stowarzyszenia to: „W Małych Bojszowach wielkie rzeczy”, „Mikołaje na motocyklach”, „Pozytywnie z@plątani”, L’esperance, „Kurcze! To fajne”, „Połączeni w beateach”. W ramach projektów młodzież głównie licealna zdobywała umiejętności w następujących dziedzinach: film, muzyka, fotografia, dziennikarstwo radiowe.

Od 2013 roku Stowarzyszenie realizuje największe przedsięwzięcie w swojej 9-letniej historii. W ramach akcji Nie śpiemy-Pomagamy! zbiera pieniądze na przeszczep płuc dla chorego na mukowiscydozę 18-letniego Jacka Janiela z Łędzin. W ciągu prawie 2 lat realizacji zbiórek zorganizowano na terenie powiatu bieruńsko-łędziniego kilkadziesiąt wydarzeń kulturalnych (koncerty, spektakle teatralne, kabarety, turnieje sportowe itd.). Dużym sukcesem akcji jest to, że na przestrzeni 2 lat zaangażowało się w nią nawet paręset osób (głównie młodzieży), które w wolnym czasie chętnie pomagają w organizacji imprez. Na dzień dzisiejszy w akcji charytatywnej dla Jacka udało się zebrać ponad 220. 000 złotych co stanowi ponad 60% wymaganej do szczęśliwego zakończenia kwoty.

foto: arch. Młodzi Aktywni

PRACOWNIA MODELARSTWA LOTNICZEGO I OKRĘTOWEGO LOK

foto: Z. Rudol

Modelarnia powstała w 1997 roku. Prowadzi zajęcia dla młodzieży szkolnej w zakresie modelarstwa lotniczego, kołowego oraz skutniczego. Adepti modelarstwa stawiają tutaj pierwsze kroki w tej dziedzinie budując swoje pierwsze konstrukcje latające.

Klub liczy obecnie 50 członków, w tym 6 seniorów posiadających trzeci stopień zaawansowania, którzy wykonują modele profesjonalne. Raz w roku członkowie or-

ganizują wystawę dorobku modelarskiego, którą można oglądać w holu Urzędu Miasta. Ponadto do stałych imprez, organizowanych przez klub, należą: otwarte zawody balonowe na ogrzonym powietrzu, otwarte zawody modeli latających, Powiatowe Święto Latawca (na lądowisku lotni w Łędzinach), mikołajkowe zawody modeli latających dla najmłodszych członków klubu (w ośrodku Centrum).

TAK ROSŁY ŁĘDZINY

